

869-33

Richtlijnen voor het milieu-effectrapport Vathorst

Richtlijnen voor het milieu-effectrapport Vathorst

Onderwerp : Milieu-effectrapport Vathorst
Datum : augustus 1997

INHOUD	BLAD
HOOFDPUNTEN VAN DE RICHTLIJNEN	3
1 INLEIDING	4
2 PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING	5
2.1 Achtergrond en doel van het voornemen	5
2.2 Probleemstelling	6
2.3 Besluitvorming	6
3 VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	7
3.1 Voorgenomen activiteit	7
3.2 Nulalternatief	8
3.3 Alternatieven en varianten	8
3.4 Compensatie en mitigatie	11
3.5 Meest milieuvriendelijk alternatief	11
4 BESTAANDE MILIEUTOESTAND EN MILIEUGEVOLGEN	11
4.1 Algemene richtlijnen	11
4.2 Bodem en water	12
4.3 Natuur	13
4.4 Landschap en cultuurhistorie	13
4.5 Mobiliteit	13
4.6 Woon- en leefmilieu	14
4.7 Duurzaamheid	14
5 VERGELIJKEN VAN ALTERNATIEVEN	15
6 EVALUATIEPROGRAMMA	15
7 LEEMTEN IN KENNIS	16
8 VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER	16
9 SAMENVATTING VAN HET MER	16
 BIJLAGEN	
1. Brief van de commissie m.e.r. d.d. 20 mei 1997, waarin de commissie haar advies voor de richtlijnen uitbrengt	
2. Brief van het bevoegd gezag d.d. 13 maart 1997, waarin de commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen	
3. Kennisgeving in de Amersfoortse Courant d.d. 15 maart 1997	
4. Projectgegevens commissie m.e.r.	

Hoofdpunten van de richtlijnen

De gemeente Amersfoort heeft het voornemen in het gebied Vathorst een nieuwe woonwijk te ontwikkelen, waarbij van een hoog ambitieniveau wordt uitgegaan voor het behartigen van het milieubelang en het voldoen aan andere kwaliteitseisen. Uitgaand van de situatie in en rondom het plangebied zijn de volgende thema's het meest belangrijk. Deze thema's dienen structuur te geven aan de inhoud van het MER, in het bijzonder bij het ontwikkelen van alternatieven.

1. Belangrijke milieukwaliteiten in de omgeving van het plangebied in het bijzonder bij de polder Arkemheen moeten worden ontzien. Daarbij speelt onder andere het bouwprogramma en ruimtebeslag van Vathorst een rol.
2. Het plangebied heeft eigen (bestaande en potentiële) kwaliteiten die met name tot uitdrukking komen in het samenspel tussen landschappelijke verscheidenheid en (kwel)water. Deze kwaliteit moet bij de planontwikkeling zo goed mogelijk worden benut en ingepast.
3. De te ontwikkelen bebouwings- en ontsluitingstructuur moet voldoende aanknopingspunten bieden om de ambities inzake mobiliteitsbeheersing en duurzaam bouwen te realiseren.

Op basis van deze thema's kunnen varianten worden ontwikkeld die de bouwstenen vormen voor de te beschrijven alternatieven. Dit zijn ten minste het voorkeursalternatief van de initiatiefnemer, dat in het bestemmingsplan wordt opgenomen, en het meest milieuvriendelijke alternatief.

Bij elk alternatief moet worden aangegeven welke preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen worden getroffen.

De planvorming wordt bemoeilijkt doordat er nog diverse onzekerheden zijn over de sanering van voormalige stortplaatsen, de omvang van de kwel, de haalbaarheid van (zeer) frequent openbaar vervoer en het definitieve woningaantal. Waar mogelijk dient de informatie in het MER om deze onzekerheden te verminderen; anders moet het MER scenario's voor verschillende oplossingen te bevatten.

De milieugevolgen van de alternatieven (en eventueel van de scenario's) moeten worden beschreven, waarna een onderlinge vergelijking dient plaats te vinden. In dit verband zal er vooral aandacht moeten zijn voor: sanering van de bodemverontreiniging, kwel- en oppervlaktewater, landschap en cultuurhistorie, natuur (in het bijzonder in de polder Arkemheen), mobiliteitsbeheersing, woon- en leefmilieu en duurzaam bouwen.

Diverse ambities die bij de start van het project zijn geformuleerd, zullen pas een rol spelen bij de verdere uitwerking van het bestemmingsplan, waarvoor nu het MER wordt opgesteld. In de startnotitie wordt de wens uitgesproken dat op basis van het MER ook sturing aan die latere fasen wordt gegeven. In het MER dient daarvoor een toetsingskader te worden ontwikkeld, dat wordt ingepast in het op te stellen evaluatieprogramma.

1 INLEIDING

In het streekplan van de provincie Utrecht is op basis van een milieu-effectrapportage (juli 1993) het gebied Vathorst in 1994 aangewezen als locatie voor 6.700 woningen en 45 ha bedrijventerrein in de regio Amersfoort.

In oktober 1996 is in de gemeenteraad van Amersfoort besloten tot een opzet van Vathorst die uitgaat van een ontwikkeling op basis van 8.000 tot 10.000 woningen en 60 ha voor kantoren en bedrijven. Intussen vindt ook overleg plaats over een verhoging van het aantal te bouwen woningen tot 13.000. De ambities voor Vathorst zijn op hoofdlijnen geformuleerd en voorzien van het thema "Een wereld van verschil".

De gemeente en een consortium van marktpartijen¹⁾ vormen tezamen de initiatiefnemer voor Vathorst. Omdat voor Vathorst een hoog ambitieniveau is geformuleerd en omdat de omvang van de stedelijke ontwikkeling substantieel groter zou kunnen worden dan in het streekplan is voorzien, heeft de initiatiefnemer besloten tot het toepassen van milieu-effectrapportage (m.e.r.) die in nauwe samenhang met het planvormingsproces wordt uitgevoerd.

Het bevoegde gezag in de m.e.r.-procedure, de gemeente Amersfoort, gaat bij de ontwikkeling van Vathorst uit van een open planproces. Er is een apart communicatietraject gestart om bewoners en andere betrokkenen een inbreng in de planvorming te geven.

De m.e.r. vormt een (eerste) stap in het proces van bewaken en veiligstellen van de milieu-, energie- en duurzaamheidsaspecten in de planvorming en realisatie. Het milieu-effectrapport (MER) zal daarom ook voor het vervolgproces een monitoringprogramma met toetsingscriteria moeten aanreiken.

Bij brief van 13 maart 1997²⁾ is de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het milieu-effectrapport. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie op 17 maart³⁾. Bij brief van 20 mei 1997 heeft de Commissie voor de m.e.r. haar advies voor de richtlijnen aan de gemeente Amersfoort gezonden⁴⁾. Dit advies is opgesteld door een werkgroep⁵⁾, die namens de Commissie m.e.r. optreedt en verder in 'de Commissie' wordt genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen, niet alleen bij de besluitvorming over het bestemmingsplan, maar ook in de verdere planfasen.

Het advies is in grote lijnen gebaseerd op de concept-richtlijnen die de Commissie van het bevoegde gezag heeft ontvangen. Deze zijn verder toegespitst op grond van de toelichting die tijdens het locatiebezoek is gegeven.

Het advies van de Commissie is door de gemeente verwerkt tot onderliggende richtlijnen. Bij de opstelling daarvan is rekening gehouden met de ingediende adviezen, commentaren en opmerkingen⁶⁾.

¹⁾ Samenwerkingsverband tussen de gemeente en Bouwfonds Woningbouw bv, Heijmans Projectontwikkeling bv, Stichting Centrale Woningzorg, Thomasson-Dura bv, Wilma Bouw bv en Van Zwol bv.

²⁾ Zie bijlage 2.

³⁾ Zie bijlage 3.

⁴⁾ Zie bijlage 1

⁵⁾ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 4.

⁶⁾ Een overzicht van de ingediende reacties, alsmede de reactie van de gemeente hierop is in een aparte bijlage verwerkt.

2 PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

2.1 Achtergrond en doel van het voornemen

Achtergrond

Uitgangspunt voor het woningbouwplan Vathorst is het voorzien in de woningbouwbehoefte van de regio Amersfoort. Deze woningbouwbehoefte is in 1994 opgenomen in het streekplan van de provincie Utrecht. Hierover zijn verdere afspraken gemaakt in de Realiseringsovereenkomst "Vinex-locatie Stadsgewest Amersfoort" en de Intentie-overeenkomst (beiden 15 mei 1996).

Het MER dient een samenvatting en korte onderbouwing van de gemaakte afspraken te bevatten. Tevens dient te worden gemotiveerd, waarom naar het oordeel van de gemeente het plan in zijn beoogde omvang past binnen het vastgestelde streekplan.

Doel van het voornemen

In de startnotitie en de daaraan ten grondslag liggende stukken⁷⁾ staan de volgende programmatische en financiële doelstellingen van de initiatiefnemer:

- bouw van 8.000 tot 10.000 woningen, met mogelijke uitgroei tot circa 13.000 woningen (mogelijk op het huidige grondgebied van een andere gemeente) en aanleg van 60 ha terrein voor kantoren en bedrijven;
- een voordelige dan wel een sluitende grondexploitatie.

De bouw van 3.000 woningen extra maakt geen onderdeel uit van het huidige plan. Het realiseren van 3.000 woningen extra in een strook boven de Laak op het huidige grondgebied van de gemeente Nijkerk past niet in de lokatie-MER bij het streekplan. Die MER heeft de aanwijzing tot gevolg gehad van Vathorst als woningbouwlocatie, binnen de huidige grenzen van de gemeente Amersfoort. De mogelijke milieugevolgen van het realiseren van de 3.000 woningen extra moeten dus ook in relatie worden gezien tot mogelijke locatie-alternatieven. In de MER Vathorst dienen derhalve mogelijke alternatieve locaties voor het realiseren van de 3.000 woningen extra te worden onderzocht.

Gelet ook op de startnotitie is het volgende van belang:

- inspelen op de bestaande en potentiële natuurlijke (waaronder ook water) en landschappelijke waarden in het gebied;
- beheersing van de automobilititeit;
- duurzaam gebruik van energie en grondstoffen;
- hoge kwaliteit van woon- en leefmilieus;
- beschermen van het dorpskarakter van Hooglanderveen;
- flexibiliteit in bestemmingsmogelijkheden;
- wederkerigheid in de relatie met Amersfoort;
- voortbouwen op de verworvenheden in eerdere Amersfoortse nieuwbouwwijken (integrale veiligheid, bijzondere architectuur en stedenbouw en duurzaamheid);
- aanbrenge van diversiteit onder het thema voor Vathorst "Een wereld van verschil".

Bij het vergelijken van alternatieven kan worden nagegaan in welke mate de ontwikkelde alternatieven aan ieder van deze - in het MER nader te operationaliseren - doelstellingen voldoet. De Commissie m.e.r. wijst er daarbij op dat er van onderlinge strijdigheid sprake kan zijn.

⁷⁾ "Programma van uitgangspunten" (gemeente Amersfoort en Vathorst Beheer BV)

2.2 Probleemstelling

De hoofdprobleemstelling in deze m.e.r. is, dat een nieuwe woonwijk wordt ontwikkeld, waarbij van een hoog ambitieniveau wordt uitgegaan voor het behartigen van het milieubelang en het voldoen aan andere kwaliteitseisen. Uitgaand van de situatie in en rondom het plangebied en de informatie die op het locatiebezoek is gegeven, worden de volgende thema's voor het MER het meest belangrijk geacht. Deze thema's dienen structuur te geven aan de inhoud van het MER, in het bijzonder bij het ontwikkelen van alternatieven.

1. ontzien van belangrijke milieukwaliteiten in de omgeving van het plangebied

Ten noordoosten van het plangebied ligt de polder Arkemheen. Dit is een belangrijk weidevogelgebied voor vogelsoorten, die op de zogenaamde Rode lijst voorkomen. Tevens heeft de polder internationale betekenis als overwinteringsgebied voor de kleine zwaan. De polder ligt volledig binnen de begrenzing van de ecologische hoofdstructuur. In het MER moet worden beschreven hoe negatieve effecten op dit gebied en andere waardevolle gebieden in de omgeving worden voorkomen.

2. beschermen en inpassen van de landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten in het plangebied met inachtnemen van de relatie met de omgeving

De aanwezige en potentiële kwaliteit in het plangebied wordt in belangrijke mate bepaald door het samenspel tussen landschappelijke elementen, water en natuur. Met behulp van de informatie die hierover in het MER wordt beschreven, dient een structuur van groen en water te worden ontwikkeld die hierop zo goed mogelijk is gebaseerd. Daarbij gaat het om het benutten van de bestaande kwaliteit voor het creëren van een nieuwe kwaliteit, waarbij de continuïteit behouden blijft. In deze ontwerp-opgave zijn water en landschappelijke verscheidenheid de hoofdthema's.

3. ontwikkelen van een hoofdstructuur voor bebouwing en ontsluiting, die uitgaat van de structuur van groen en water en voldoende ruimte en aanknopingspunten biedt om de overige (milieu)ambities te realiseren

Door de ligging temidden van rijkswegen op grotere afstand van Amersfoort, is de kans groot dat bebouwing van de locatie tot een extra grote toename van de automobiliteit leidt. Het MER dient aan te geven hoe de mobiliteitsvraag die door de ontwikkeling van Vathorst wordt opgeroepen, op een verkeersveilige en milieuvriendelijke wijze is op te vangen. De mobiliteit dient mede te worden gezien vanuit de relaties met de omgeving (Amersfoort, randstadrail).

Ook andere duurzaamheidsaspecten moeten bij dit thema worden uitgewerkt.

4. verminderen van de onzekerheden in de planvorming

De planvorming wordt bemoeilijkt doordat er nog diverse onzekerheden zijn over de sanering van voormalige stortplaatsen, de omvang van de kwel, de haalbaarheid van het openbaar vervoer en het definitieve woningaantal. Waar mogelijk dient de informatie in het MER om deze onzekerheden te verminderen; anders moet het MER scenario's voor verschillende oplossingen te bevatten.

5. ontwikkelen van een toetsingskader voor de verdere planuitwerking

Diverse ambities die nu in de startnotitie worden vermeld, zullen pas een rol spelen bij de verdere uitwerking van het bestemmingsplan, waarvoor het MER wordt opgesteld. In de startnotitie wordt de wens uitgesproken dat op basis van het MER ook sturing aan die latere fasen wordt gegeven. In het MER dient daarvoor een toetsingskader te worden ontwikkeld.

2.3 Besluitvorming

Artikel 7.10 lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat tenminste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

Genomen besluiten

Kort moet worden aangegeven welke randvoorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen, grenswaarden emissies e.d.) gelden bij dit voornemen. Hierbij dient te worden verwezen naar beleidsnota's, (ontwerp-)plannen en wetten, waarin die zijn of worden vastgelegd. Op basis hiervan

dienen relevante beoordelingscriteria, grens- en streefwaarden, die vanuit het provinciale, nationale en gemeentelijke milieubeleid aan dit project worden gesteld zo concreet mogelijk te worden aangegeven. Daarbij is het Amersfoortse (milieu)beleid, dat op een aantal punten verder gaat dan het provinciale en landelijke beleid, maatgevend.

Aangegeven moet worden of er in (de omgeving) van het studiegebied gebieden liggen die op grond van milieuaspecten een speciale status in het beleid hebben of krijgen, zoals stiltegebieden, bodembeschermingsgebieden etc.

Ook dient een overzicht te worden gegeven van de relevante gemaakte afspraken, genomen besluiten en geformuleerde beleidsvoornemens op (inter)gemeentelijk niveau over de taakstelling van de gemeente Amersfoort op het gebied van woningbouw en bedrijvigheid (zie ook paragraaf 2.1).

Te nemen besluiten

In het MER dient te staan welke besluiten worden genomen, volgens welke procedure en welk tijdspad de besluitvorming plaats vindt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken. Verder dient te worden verantwoord hoe in de planvorming met het advies van de ingestelde themagroepen is omgegaan⁸⁾.

In de startnotitie staat dat het MER wordt opgesteld voor de onderbouwing van de besluitvorming over een op te stellen globaal bestemmingsplan. Gedurende de m.e.r.-procedure wordt echter tevoren een Masterplan vastgesteld door de gemeenteraad van Amersfoort. Duidelijk dient te zijn wat de bestuurlijk-juridische status van het Masterplan is in relatie tot eventueel afwijkende uitkomsten uit het MER.

Aangegeven moet worden welke informatie uit het MER gebruikt wordt voor het (uit te werken) bestemmingsplan en hoe deze daarin wordt opgenomen (plankaart, voorschriften, toelichting); en welke informatie benut wordt voor de verdere planuitwerking en hoe die wordt vastgelegd (uitwerkingsregels, evaluatieprogramma m.e.r.)

3 VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen."*

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

3.1 Voorgenomen activiteit

De voorgenomen activiteit betreft de bouw van 8.000 tot 10.000 woningen (met een mogelijke toekomstige uitbreiding tot 13.000 woningen) met bijbehorende voorzieningen en 60 ha bedrijventerrein op de locatie Vathorst.

⁸⁾ Op basis van het "Communicatieplan Realisering Vathorst" zijn door betrokkenen via themagroepen aanbevelingen geformuleerd, die als input voor het MER gebruikt kunnen worden.

3.2 Nulalternatief

Het nulalternatief, waarbij in Vathorst niet wordt gebouwd is in relatie tot het doel van het voornemen geen reëel alternatief. In deze situatie kan worden volstaan met het beschrijven van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling als referentiekader voor het vergelijken en beoordelen van de alternatieven.

3.3 Alternatieven en varianten

Op basis van de in de probleemstelling genoemde thema's kunnen varianten worden ontwikkeld die de bouwstenen vormen voor de te beschrijven alternatieven. Dit zijn ten minste het voorkeursalternatief van de initiatiefnemer, dat in het bestemmingsplan wordt opgenomen, en het meest milieuvriendelijke alternatief. Het samenstellen van de alternatieven dient op systematische wijze plaats te vinden, zodat met betrekking tot de milieugevolgen deze aspecten voldoende zichtbaar worden om mee te kunnen wegen bij de besluitvorming.

Per thema worden hieronder de meest relevante aandachtspunten genoemd.

Minimaliseren van de externe effecten (bouwprogramma en ruimtebeslag)

Gegeven de mogelijke beïnvloeding van het vogelgebied Arkemheen (zie inspraakreacties nummers 1, 4, 5, 7, 16, 21, 22 en 34) en het feit dat in het streekplan een locatie voor (niet meer dan) 6700 woningen staat, dient het MER een beschouwing te bevatten van de milieuvoor- en nadelen van varianten voor het woningaantal in het plangebied en het daarbij behorende ruimtebeslag.

Tevens moet worden ingegaan op de milieueffecten van de voorlopige plannen voor de aanleg van een vaarroute naar de Randmeren.

De invloed van de mogelijk toekomstige locatie voor de berging van baggerspecie ten noordwesten van het plangebied kan bij de analyse worden betrokken.

Bij de beschouwing dient in het bijzonder te worden ingegaan op de mogelijke aantasting of verstoring van het kerngebied van de ecologische hoofdstructuur door ruimtebeslag, recreatieve druk, beïnvloeding door grondwaterrelaties en verkleining van de bufferzone. Als van effecten op het weidevogelgebied sprake kan zijn, dient het MER een paragraaf aan compensatie te wijden (zie 3.4). Ook dient de invloed op andere waardevolle omringende gebieden te worden beschreven.

Inspelen op en benutten van gebiedskenmerken

In het MER dienen de belangrijkste gebiedskenmerken te worden beschreven:

- waardevolle landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische elementen en structuren (oost-west lopende welvingen (dekzandruggen), kenmerkende bebouwing, kavelstructuren, archeologische vindplaatsen, houtwallen);
- aanwezige kwelsituatie in kwelzones en rondom dekzandkopjes⁹⁾ (waar treedt kwel op, hoeveel en wat is de kwaliteit van het kwelwater);
- oppervlaktewatersysteem;
- bestaande of potentiële relaties met de omgeving, zowel ecologische als recreatieve.

Vervolgens wordt geanalyseerd op welke (verschillende) wijze(n) ermee op een milieuvriendelijke wijze kan worden omgegaan.

Verder dient ingegaan te worden op de volgende vraagpunten:

- hoe wordt de hinder geminimaliseerd met zo min mogelijk ruimteverspilling bij de van de

⁹⁾ In de Systeemanalyse Vathorst, Witteveen en Bos 1997 wordt de hydrologische situatie rondom dekzandkopjes onvoldoende belicht. Deze zijn niet per definitie droog: rondom kan kwel voorkomen. Hierop kan worden ingespeeld bij het ontwikkelen van het waterhuishoudkundig plan en de groenstructuur. Het zijn plekken die in de winter niet snel bevroren en zo betekenis kunnen hebben voor watervogels in de winter.

geluid-, hinder- en risicozones van de A1, de A28, de spoorlijn door het plangebied en aanwezige leidingen;

- hoe worden de bestaande bedrijvenlocaties met hinderzones, de kern Hooglanderveen en andere bestaande bebouwing zo goed mogelijk ingepast;
- door wie, volgens welke procedure en tot welk niveau worden locaties, of moeten locaties, met bodemverontreiniging worden gesaneerd; welke gevolgen heeft dat voor het plan?

Stedenbouwkundige structuur

Vervolgens dient te worden nagegaan op welke (verschillende) wijze(n) een stedenbouwkundige hoofdstructuur voor de bebouwing en de ontsluiting kan worden ontwikkeld die voldoende ruimte en aanknopingspunten biedt om de overige (milieu)ambities te realiseren. Het MER dient kaarten en beschrijvingen te bevatten over:

- bouwvlekken voor woningbouw en bedrijven, ligging van gebouwde en recreatieve voorzieningen, ontsluiting (relatie met Amersfoort);
- variatie in dichtheden in relatie tot landschappelijke situatie, energieleverantie/verbruik, NS-stations¹⁰⁾ en andere openbaar vervoerhaltes;
- systeem van openbaar vervoer (aansluiting op landelijk en regionaal openbaar vervoer systeem) en ontsluiting van functies in de wijk;
- (hoofd)ontsluiting gemotoriseerd verkeer, aansluiting op omringende wegenstructuur en op Amersfoort;
- interne en externe langzaam verkeersroutes;
- groen- en waterstructuur¹¹⁾, ecologische verbindingen, natuurontwikkeling, vegetatietypen, (te vergraven) oppervlaktewater.

Te stellen randvoorwaarden duurzaam bouwen

Diverse milieu- en duurzaamheidsambities zullen pas in de verdere uitwerking concreet vorm kunnen krijgen. Voor het bestemmingsplan, waarin de hoofdstructuur zal worden vastgelegd, moet vooral worden nagegaan hoe de realisering ervan niet wordt belemmerd en zo mogelijk bevorderd. Daarbij zullen de alternatieven op de volgende punten moeten worden getoetst:

- energie (opties voor toekomstige duurzame energieproductie en -levering, duurzame bronnen op het schaalniveau van wijk en woning; EPC aanscherpen ten opzichte van Bouwbesluit);
- grondstoffen (benodigde hoeveelheid grond voor bouwrijp maken, hergebruik van ontgraven en te reinigen grond);
- waterhuishouding:
 - ecologische functie van het oppervlaktewater via een zelfregulerend watersysteem en integraal waterbeheer;
 - opties voor peilbeheer (waterpeil opzetten of onderdruk, handhaven waterscheiding, ontpoldering van lagere deel plangebied, kruipruimteloos bouwen);
 - (gescheiden) benutting en berging van hemelwater en kwelwater, retentie en recycling, mogelijkheden voor het verminderen van de effecten van bemesting door benutten kwel;
- ecologische inrichting en beheer van groengebieden, oevers en verbindingzones;
- tracht zoveel mogelijk ondergronds parkeren te stimuleren en de daarbij vrijkomende ruimte aan de hoeveelheid groen toe te voegen;
- maatregelen ter beperking van de automobiliteit (parkeerregiem, autovrije, -arme en -luwe

¹⁰⁾ Bij de aanleg van een voorstadhalte stelt de NS eisen aan de hoeveelheid woningen en arbeidsplaatsen binnen een straal van 1000m.

¹¹⁾ Wanneer een kwelzone wordt gebruikt voor een groenblauwe kern in het plangebied, moet de oppervlakte niet te klein zijn, en voldoende variatie in diepte aanwezig zijn, zodat er voldoende ruimte is voor gradiënten. In het MER dient een uitspraak te worden gedaan over de minimale oppervlakte.

buurten, reistijdverhouding fiets versus auto in voordeel van fiets laten uitwerken, (sociaal veilige fietsroutes).

Deze verkenning zal tevens leiden tot aandachtspunten voor de verdere planuitwerking. Dat geldt daarnaast voor de onderstaande punten, die bij de besluitvorming over de hoofdstructuur nog niet aan de orde zijn, maar al wel in het MER kunnen worden onderzocht:

- afval (ruimtereservering voor inzameling van gescheiden afval, ondergrondse opslag/transport, scheiding van fracties);
- opties voor duurzame watervoorziening van woningen (b.v. regenwater voor toiletspoeling, sproeien van de tuin);
- materiaalgebruik (opties voor duurzame materiaalkeuze voor woningbouw, infrastructuur en civiele werken) en de te hanteren procedures om een goed materiaalgebruik te kunnen implementeren.

Beschouwing van de resterende onzekerheden

Alvorens in het MER een voorkeursalternatief wordt aangegeven, dient een beschouwing te worden gegeven van de onzekerheden die met betrekking tot de planontwikkeling nog reesteren en hoe daarmee wordt omgegaan.

stortplaatsen

In het MER dient te staan hoe wordt omgegaan met de locaties met ernstige bodemverontreiniging in het plangebied (gesloten stortlocaties), zeker omdat een van de locaties ligt in een kwelzone, die volgens de ideeën voor het Masterplan een belangrijke rol speelt in de groen-waterstructuur. Duidelijk moet worden of het haalbaar is de verontreinigde grond in deze stortplaats uit te graven en zo niet, hoe de kwelzone dan wordt benut.

Ook moet worden aangegeven hoe wordt omgegaan met de, naast het plangebied gelegen, nog actieve stortplaats. Welke mogelijkheden zijn er om de hinderzone van 250 voor de woonwijk zo snel mogelijk westwaarts op te schuiven door versneld afdichten van de oostzijde van de stort?

En hoe is de gewenste nieuwe locatie voor een depot voor baggerslib optimaal in te passen?

kwel/waterhuishouding

In het Masterplan vormt het benutten van de kwelpotenties in het plangebied een belangrijk uitgangspunt¹²⁾. Op basis van nader hydrologisch onderzoek moet worden aangetoond dat inderdaad een duurzame kwelsituatie kan worden gerealiseerd: het signaleren van "mogelijke kwel" is niet voldoende.

Daartoe is het nodig om voor de MER een integraal waterhuishoudkundig plan op te stellen, waarvan het hydrologisch onderzoek deel uitmaakt. Het integrale waterhuishoudkundige plan bevat een vertaling van de gestelde ambities naar toetsbare doelstellingen voor de waterkwantiteit, waterkwaliteit, geohydrologie, waterbodem en ecologie. Daarbij moet aandacht worden besteed aan aspecten als waterberging, te verwachten emissies, optimale systeemkeuze riolering, etc.

openbaar vervoer

In de voorlopige plannen is een nieuwe stationshalte en een hoogwaardige openbaar vervoerlijn gedacht met een tien minuten-frequentie. Het MER dient een onderbouwing te bevatten van de haalbaarheid van de geplande openbaar vervoervoorzieningen, waarbij (een optimistisch en een pessimistisch scenario voor) de geplande fasering mede wordt betrokken. Aangegeven moet worden hoe het openbaar vervoer zal zijn tijdens de aanlegfase.

bebouwingsgrens

In de startnotitie wordt de mogelijkheid tot verdere uitbouw van Vathorst tot 13.000 woningen aangegeven. Afgezien van het feit dat dan mogelijk gebouwd zal worden op grondgebied van een andere gemeente, betekent het ook dat verdere uitbouw van het plan plaats kan gaan vinden, daar, waar nu in het voorlopige plan een harde grens wordt gemaakt in de vorm van een verdichte

¹²⁾ Overigens wordt in het ontwerp nu alleen de centrale kwelzone benut, de tweede kwelzone langs de Laak verdwijnt onder een strip met dichte stedelijke bebouwing.

stedelijke strip langs de te verbreden Laak. In het MER dient te worden aangegeven hoe dit probleem kan worden opgelost, indien er een reëel vooruitzicht bestaat dat de genoemde 13.000 woningen ook zullen worden gerealiseerd.

3.4 Compensatie en mitigatie (matigen)

Bij elk alternatief moet worden aangegeven welke preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen worden getroffen.

Als er ook na maximale preventie en mitigatie sprake is van aantasting van de natuurwaarden in de polder Arkemheen (of andere gevoelige gebieden) zoals aangeduid in het Structuurschema Groene Ruimte, dan geldt het compensatiebeginsel en moet worden nagegaan:

- of er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang;
- of er alternatieve (locatie)oplossingen zijn waarbij geen wezenlijke waarden worden aangetast;
- welke (fysieke) compenserende maatregelen bij de alternatieven genomen kunnen worden¹³⁾.

3.5 Meest milieuvriendelijk alternatief

Voor het meest milieuvriendelijke alternatief komt een onderbouwde selectie of combinatie van maatregelen in aanmerking op basis van de in paragraaf 3.2 genoemde onderwerpen gericht op het hoogste reëel haalbare ambitieniveau.

Het meest milieuvriendelijke alternatief moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

- het moet realistisch zijn, dat wil zeggen het moet voldoen aan de doelstellingen van de initiatiefnemer, alsmede binnen zijn of haar competentie liggen;
- uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu.

4 BESTAANDE MILIEUTOESTAND EN MILIEUGEVOLGEN

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

4.1 Algemene richtlijnen

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief de autonome ontwikkeling hiervan, moet worden beschreven als referentie voor de te verwachten milieu-effecten. Daarbij wordt onder de autonome ontwikkeling verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt gerealiseerd. Bij deze beschrijving moet het

¹³⁾ Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de volgende publicatie: Ministerie LNV, Directie Groene Ruimte en Recreatie: *Uitwerking compensatiebeginsel SGR*, oktober 1995.

MER uitgaan van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van reeds genomen besluiten over nieuwe activiteiten.

Als niet zeker is of bepaalde ingrijpende activiteiten zullen doorgaan of niet, dan kunnen hiervoor verschillende scenario's worden gebruikt.

Het studiegebied moet op kaart worden aangegeven en omvat de locatie en haar omgeving, voor zover daar effecten van de voorgenomen activiteit kunnen gaan optreden. Per milieu-aspect (lucht, bodem, water, enz.) kan de omvang van het studiegebied verschillen. Tevens moet op kaart een overzicht worden gegeven van de in het studiegebied gelegen gevoelige gebieden en objecten.

Bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu moet aangegeven worden of de effecten tijdelijk of permanent zijn, ophefbaar of onomkeerbaar, of ze zich afspelen op korte of op lange termijn, in hoeverre er cumulatie (versterken of uitdoven van effecten) kan optreden en of er sprake is van positieve effecten. Bij onzekerheden over het wel of niet optreden van effecten moet een betrouwbaarheidsanalyse worden uitgevoerd.

De gemeente Amersfoort heeft al diverse onderzoeken laten verrichten die ingaan op de beschrijving van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling. In het MER dient zoveel mogelijk gebruik te worden gemaakt van de reeds beschikbare gegevens uit bestaande onderzoeken.

Ter wille van de overzichtelijkheid dient het MER beperkt te worden tot de echt belangrijke milieu-gevolgen die relevant zijn in relatie tot de hiervoor geformuleerde vijfledige probleemstelling en een rol spelen bij de besluitvorming over het bestemmingsplan.

4.2 Bodem en water

Bodem

De geschiktheid van de bodem voor de diverse activiteiten als ontgronding, woningbouw, infrastructuurele werken en natuurontwikkeling moet worden vastgesteld en in het MER dient aangegeven te worden hoe onomkeerbare effecten kunnen worden voorkomen.

Voor de realisatiefase dient in het MER te worden ingegaan op:

- aanwezig bodemverontreiniging, verspreidingsrisico's, de noodzaak voor versnelde sanering en eventuele gebruiksbeperkingen;
- verstoring van het bodemprofiel door ontgraving, ophoging en egalisatie;
- verminderen bodemkwaliteit door menging (licht)verontreinigde grond met schone grond.

Grondwater

Het MER dient een geohydrologische systeembeschrijving te bevatten van het plangebied en zijn omgeving, waarin wordt ingegaan op ligging, omvang en kwaliteit van de aanwezige kwel. Effecten in relatie tot het grondwater behoeven alleen voor de gebruiks-/beheerfase te worden beschreven, mits goed wordt gemotiveerd waarom geen effecten worden verwacht in de aanlegfase¹⁴⁾.

Beschreven moet worden:

- beïnvloeding grondwaterstand en -stromingen (door vergraving, drooglegging en verharding);
- verandering in kwelsituatie;
- beïnvloeding grondwaterkwaliteit.

Oppervlaktewater

De effecten in relatie tot het oppervlaktewater treden zowel in de realisatiefase als in de gebruiks- en beheerfase op. De effecten die optreden in de realisatiefase hebben betrekking op de wijziging in de bestaande waterhuishouding. Er wordt bepaald in hoeverre het bestaande stelsel van waterlopen

¹⁴⁾ Zie inspraakreacties nummers 26 en 29.

verloren gaat. De effecten die optreden in de gebruiks-/beheerfase zijn permanent en onomkeerbaar. Het betreft:

- wijziging in de waterhuishouding door verplaatsen of vergraven van waterlopen;
- beïnvloeding oppervlaktewaterkwaliteit in woongebied en omgeving.

Er wordt vanuit gegaan dat een beïnvloeding van de oppervlaktewaterkwaliteit tijdens de realisatiefase een te verwaarlozen effect is. Het vrijkomende water bij mogelijke bronbemaling zal, eventueel na zuivering, geloosd worden op de hoofdwatertgangen.

4.3 Natuur

In het MER wordt de bestaande toestand beschreven, en in de realisatiefase:

- verdwijnen van (waardevolle) biotopen in het plangebied, waarbij gebruik wordt gemaakt van verspreidingskaarten van plantensoorten;
- creëren van nieuwe biotopen (voor flora en fauna), waarbij wordt gemotiveerd van welke natuurdoeltypen wordt uitgegaan;
- effecten op de ecologische (hoofd) structuur.

Voor de gebruiks-/beheerfase dient aan de orde te komen:

- verstoring van fauna in de omgeving (in het bijzonder de invloed op de avifauna in de polder Arkemheen);
- aantasting van vegetatie in de omgeving (door recreatieve druk of veranderde grondwaterstanden).

4.4 Landschap en cultuurhistorie

Het MER dient een beschrijving te bevatten van de landschappelijke, archeologische en cultuurhistorische patronen en elementen in het gebied, zoals verkavelings- en beplantingsstructuren, maat en schaal van de open ruimten, reliëf, kaden, dijken, bebouwde linten, archeologische vindplaatsen en dergelijke¹⁵⁾. Door de realisering van het voornemen treedt hierin grote verandering op, die kort dient te worden beschreven. In het MER dient voor de gebruiksfase de aandacht vooral uit te gaan naar de volgende punten:

- de wijze waarop de cultuurhistorische elementen in de nieuwe structuur beleefbaar kunnen blijven, zonder schade worden ingepast of zelfs een bijdrage aan de inrichting leveren;
- de landschappelijke inpassing van Vathorst, met name de wijze waarop het nieuwe stedelijke gebied vanuit de landelijke omgeving beleefd gaat worden; hoe worden randen en overgangen vormgegeven;
- beschermen en zo mogelijk beleefbaar maken van archeologische waarden.

4.5 Mobiliteit

Met uitzondering van de hinder die optreedt tijdens de aanleg, treden alle effecten in relatie tot verkeer en vervoer op in de gebruiks-/beheerfase.

De volgende effecten worden in beschouwing genomen:

- benodigde nieuwe weginfrastructuur en infrastructuur voor openbaar vervoer, alsmede de eventueel gefaseerde aanleg daarvan;
- mobiliteitseffecten uitgedrukt in voertuigwijzekeuze (modal split) voor de relaties binnen Vathorst, van en naar Amersfoort en met de rest van de relevante omgeving;

¹⁵⁾ Zie ook de inspraakreacties nummer 30 tot en met 34.

- ruimteclaim voor parkeren met indicatie van belangrijkste (grote) locaties.
- Voor de geluidberekening dient verder te worden bepaald:
- significante¹⁶⁾ verandering in intensiteiten op bestaande wegen en verwachte intensiteiten op nieuwe wegen;
 - significante veranderingen in intensiteiten op de raillijnen.

4.6 Woon- en leefmilieu

Geluid

Het MER dient een overzichtskaart te bevatten met de geluidgevoelige gebieden en objecten (woongebieden, stiltegebieden, weidevogelgebieden, recreatiegebieden, ziekenhuizen en scholen).

Voor de toekomstige bewoners van Vathorst is de geluidbelasting van de rijkswegen A1 en A28 en van de spoorlijn Amersfoort-Zwolle dominant aanwezig. Ook voor de bestaande bewoners in het studiegebied treedt geluidhinder op: tijdens de aanlegfase en in de gebruiks-/beheerfase. Aangenomen wordt dat alle daarvoor in aanmerking komende maatregelen om overlast in de aanlegfase te beperken worden genomen. Daarom worden (alleen voor de gebruik-/beheerfase) de volgende effecten in beschouwing genomen:

- toekomstige geluidbelasting uitgedrukt in aantallen gehinderden, waarbij gebruik wordt gemaakt van kaarten met geluidcontouren¹⁷⁾ rondom relevante geluidbronnen (belangrijkste wegen: vanaf 45 dB(A), railverbindingen: vanaf 55 dB(A), industrieterreinen vanaf 45 dB(A));
 - kwalitatieve beoordeling verstoringseffect op recreatie-, natuur- en stiltegebieden.
- Geplande mitigerende maatregelen en hun invloed dienen te worden vermeld.

Lucht

Het aspect luchtverontreiniging wordt grotendeels afgedekt door de alternatieven te vergelijken op de aspecten mobiliteit en energie. Wanneer daartoe vanuit de normstelling voor lucht aanleiding wordt gezien, kan worden ingegaan op veranderingen in de concentratie van stoffen als NO₂, CO en benzeen en op stank-/stofhinder (bij te handhaven bedrijven) in het nieuwe woongebied.

Externe veiligheid

In relatie tot externe veiligheid wordt bepaald hoeveel bebouwing ligt binnen de 10⁻⁵ risico contour als gevolg van het vervoer van gevaarlijke stoffen.

4.7 Duurzaamheid

Energie

Voor de gebruiks-/beheerfase dient te worden ingegaan op:

- hoeveelheid benodigde energie, de energievoorziening in de wijk en het aandeel daarin van de verschillende typen bronnen;
- daarbij behorende emissies aan CO₂.

Grondstoffen

Voor de aanlegfase moet worden beschreven:

- grondbalans voor het plangebied inclusief infrastructurele werken (indicatie van hoeveelheid op

¹⁶⁾ Bedoeld wordt een toename van ten minste 30% of een afname van ten minste 20%, omdat dit in relatie staat met een verschil in geluidbelasting van (minder dan) 1 dB(A).

¹⁷⁾ In de daarvoor in aanmerking komende gebieden dienen zo mogelijk ook de cumulatieve contouren te worden gepresenteerd.

- te hogen versus uit te graven grond);
- mogelijkheden voor hergebruik van ontgraven verontreinigde grond (secundaire grondstof);
- mogelijkheden voor handhaven bestaande bebouwing.

Ruimtegebruik

- verlies/toename recreatiegebied en/of recreatieve routes, verlies agrarisch gebied, toename verstedelijkt gebied.

5 VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De milieu-effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling en met de referentiesituatie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin de positieve en negatieve effecten van de alternatieven verschillen, alsmede om informatie te geven in de omvang van de milieugevolgen van het voornemen. Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Bij de vergelijking van de alternatieven kunnen de financiële aspecten van de alternatieven worden betrokken om de realiteitswaarde van de alternatieven beter te kunnen beoordelen. Dit is in het kader van de milieu-effectrapportage echter niet verplicht.

Wanneer bij de vergelijking van alternatieven ook andere dan milieuaspecten worden betrokken, dienen de milieuaspecten duidelijk herkenbaar te blijven.

6 EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieu-effectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

Gegeven de ambitie, die in de startnotitie staat, dat het MER ook een aansturing moet geven voor de uitwerkingsfase van de plannen, ligt het voor de hand een evaluatieprogramma op te stellen dat uit twee delen bestaat. Het eerste deel bevat concrete toetsingscriteria, die worden gebruikt om na te gaan of de opgestelde uitwerkingsplannen aan de gestelde eisen voldoen. Het tweede deel bevat de te monitoren maatregelen en milieugevolgen na de uitvoering.

Aandachtspunten daarbij zijn:

- het vastleggen wie, welke eisen stelt;
- het vastleggen door wie, wanneer, welke gegevens aangeleverd moeten worden;
- het vastleggen wie de gegevens toetst;
- mogelijk op te leggen sancties wanneer niet voldaan wordt aan de gestelde randvoorwaarden.

7 LEEMTEN IN KENNIS

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieu-effecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

De leemten in kennis en informatie, die van belang zijn voor een goede oordeelsvorming, moeten worden genoemd.

Het doel van deze beschrijving is om een indicatie te krijgen van de volledigheid van de informatie voor de besluitvorming.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre dit de kwaliteit van de besluitvorming beïnvloedt.

8 VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Bij gebruik van kaarten is het van belang recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda erbij te voegen.

Het MER Vathorst zal kort en bondig zijn en zich vooral richten op hoofdpunten, waarbij zo goed mogelijk gebruik wordt gemaakt van reeds verricht onderzoek.

9 SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting is een deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming, inclusief de belangrijkste waarden van het milieu in het studiegebied;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit;
- het resultaat van de vergelijking van de alternatieven (zo mogelijk in tabelvorm).

BIJLAGE 1. Brief van de commissie m.e.r. d.d. 20 mei 1997, waarin de commissie haar advies voor de richtlijnen uitbrengt

commissie voor de milieu-effectrapportage

Gemeenteraad Amersfoort
Postbus 4000
3800 EA AMERSFOORT

uw kenmerk
SOB/SB/M1/S97050589

uw brief
d.d. 13 maart 1997

ons kenmerk
U339-97\vE\eh\869-27

onderwerp
Advies voor richtlijnen Vinex-locatie
Vathorst (Amersfoort)

doorkiesnr.
(030) 234 76 25

Utrecht,
20 mei 1997

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over Vinex-locatie Vathorst (Amersfoort) .

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

Aan de hand van de informatie die de Commissie kreeg op een goed georganiseerd locatiebezoek, heeft zij de haar ter beschikking gestelde concept-richtlijnen verder kunnen invullen en inperken tot een toegespitst richtlijnenadvies.

De Commissie hoopt met dit advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

J.C.J. Lammers
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Vinex-locatie Vathorst (Amersfoort)

**BIJLAGE 2. Brief van het bevoegd gezag d.d. 13 maart 1997, waarin de commissie
in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen**

Postbus 4000
3800 EA Amersfoort
Telefoon 033 - 469 51 11
Telefax 033 - 461 07 10

Sector Stedelijke Ontwikkeling en Beheer

Aan de commissie voor de milieu-effectrapportage - SOB/RU/RO/KO/K. Salomons
t.a.v. mevrouw drs. M. van Eck - SOB/INF
Postbus 2345
3500 GN UTRECHT

Uw brief/kenmerk

--

Ons kenmerk

SOB/SB/MI/S97050589

Onderwerp

MER Vathorst, verzoek om advies

Datum

13 maart 1997

Geachte mevrouw Van Eck,

In het streekplan van de provincie Utrecht is het gebied Vathorst in 1994 aangewezen als locatie voor verdere verstedelijking in de regio Amersfoort. Over de ontwikkeling van deze locatie zijn eveneens afspraken vastgelegd in de Realiseringsovereenkomst "Vinex-locatie Stadsgewest Amersfoort" en de Intentie-overeenkomst (beiden 15 mei 1996).

Voor de inrichting van de locatie Vathorst zijn wij gestart met de procedure voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.). Op 28 februari jl. heeft hierover met u een gesprek plaatsgevonden. Voor de voorgenomen ontwikkeling van woningbouw en bedrijfsterreinen is een startnotitie opgesteld, die inmiddels op 11 maart 1997 door ons college is vastgesteld. Deze startnotitie bevat een beschrijving van de huidige situatie, het doel van de voorgenomen activiteit, een indicatie van de te verwachten gevolgen voor het milieu en de te onderscheiden stappen in de m.e.r.-procedure. In totaal gaat het om de ontwikkeling van 8.000 tot 10.000 woningen en circa 60 hectare voor kantoren en bedrijven.

Wij zijn voornemens om de startnotitie gedurende de periode van 17 maart tot en met 14 april 1997 ter inzage te leggen. De startnotitie treft u in de bijlage bij deze brief aan. Graag maken wij van deze gelegenheid gebruik om u te vragen advies uit te brengen over de startnotitie en te komen met aanbevelingen voor de door ons op te stellen richtlijnen voor het MER. De gemeente heeft reeds een concept voor de richtlijnen voor het MER opgesteld. Daarbij is getracht zoveel mogelijk aansluiting te vinden bij recente adviezen voor de richtlijnen van de Commissie mer. De ontwerp-richtlijnen treft u eveneens in bijlage aan. Wij hopen hiermee een goede bijdrage te geven aan uw advies.

Gelijktijdig met ons verzoek om advies aan de Commissie mer, hebben wij advies gevraagd aan de regionale inspecteur voor de volksgezondheid van de volksgezondheid voor de hygiëne van het milieu en de directeur van de directie Noord-West van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

Volgvel

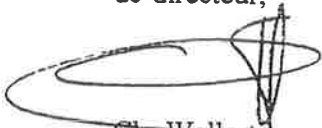
1 SOB/SB/MI/S97050589

Binnenkort zullen wij contact opnemen met de Commissie om een afspraak te maken over een werkbezoek van de samen te stellen werkgroep van de Commissie.

Mocht er van uw kant behoefte zijn aan nadere informatie dan kunt u hierover contact opnemen met de heer ing. M.G.F. Hille of drs. B. Epema.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
de directeur,

Ch. Wallert

bijlage(n)

Startnotitie MER Vathorst

Ontwerp voor de richtlijnen MER Vathorst

BIJLAGE

Kennisgeving van de startnotitie in de Amersfoortse Courant d.d. 15 maart 1997

BEKENDMAKING

BEKENDMAKING STARTNOTITIE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE VATHORST

Voor de voorgenomen woningbouwontwikkeling in het gebied Vathorst is een startnotitie opgesteld, die op 11 maart 1997 door het college van burgemeester en wethouders is vastgesteld. Deze startnotitie beschrijft de ontwikkeling van een nieuwe woonwijk Vathorst, aan de noordzijde van Amersfoort. Het gebied wordt globaal begrensd door de autosnelwegen A1 en A28 en de gemeentegrenzen met Nijkerk en Bunschoten-Spakenburg. In totaal gaat het om de ontwikkeling van 8.000 tot 10.000 woningen en circa 60 hectare voor kantoren en bedrijven. Om inzicht te krijgen in de milieu-effecten van de bouwplannen wordt voor het gehele gebied een Milieu-effectrapport (MER) opgesteld. De resultaten zullen worden betrokken bij de besluitvorming over het bestemmingsplan dat voor het gebied Vathorst zal worden opgesteld. De m.e.r.-procedure zal daarom worden gekoppeld aan de procedure voor het bestemmingsplan.

M.e.r.-procedure

De m.e.r.-procedure start met de bekendmaking van de startnotitie. In de startnotitie staat globaal aangegeven:

- de huidige situatie;
- het doel van de voorgenomen activiteit (de ontwikkeling van een woonwijk van 8.000 tot 10.000 woningen);
- een indicatie van de te verwachten gevolgen voor het milieu;
- de te onderscheiden stappen in de m.e.r.-procedure.

Na de bekendmaking van de startnotitie worden de richtlijnen voor de inhoud van het MER opgesteld. Daarbij wordt rekening gehouden met de inspraakreacties, de adviezen van de commissie voor de milieu-effectrapportage en de wettelijke adviseurs. De richtlijnen worden vastgesteld binnen 21 weken na het bekendmaken van de startnotitie.

Inspraak

De startnotitie m.e.r. Vathorst ligt gedurende de periode van 17 maart tot en met 14 april 1997 ter inzage in de Informatiewinkel van het stadhuis (Stadhuisplein 1 te Amersfoort). De openingstijden van de Informatiewinkel zijn maandag tot en met donderdag van 08.30-16.00 uur, donderdagavond van 18.30-20.00 uur en vrijdag van 08.30-13.30 uur.

Een ieder kan tot en met 14 april 1997 schriftelijk reageren op de startnotitie. Uw inspraakreacties kunt u richten aan het college van burgemeester en wethouders van Amersfoort, Postbus 4000, 3800 EA Amersfoort.

Amersfoort, Het hart van Nederland zit op de juiste plaats

BIJLAGE 3. Kennisgeving in de Amersfoortse Courant d.d. 15 maart 1997

BIJLAGE 4. Projectgegevens commissie m.e.r.

BIJLAGE

Projectgegevens

Initiatiefnemer: gemeente Amersfoort en consortium van marktpartijen

Bevoegd gezag: gemeenteraad Amersfoort

Besluit: vaststellen van een bestemmingsplan

Categorie Besluit m.e.r.: C11.0

Activiteit: ontwikkelen van een woonwijk van 8.000 tot 10.000 woningen en 60 ha voor kantoren en bedrijven in het gebied Vathorst

Procedurale gegevens:

kennisgeving startnotitie: 15 maart 1997

richtlijnenadvies uitgebracht op: 20 mei 1997

Bijzonderheden: De m.e.r. wordt door de gemeente gezien als een (eerste) stap in het proces van bewaken en veiligstellen van de milieu-, energie- en duurzaamheidsaspecten in de planvorming en realisatie. Het MER zal daarom voor het vervolgproces ook een monitoringprogramma met toetsingscriteria aanreiken.

Samenstelling van de werkgroep:

mr.dr. H.J.A.M. van Geest

ir. W.H.A.M. Keijsers

ir. B.N. de Koning

J.C.J. Lammers (voorzitter)

dr. A.H. Prins

Secretaris van de werkgroep: drs. M. van Eck.

OVERZICHT VAN DE ONTVANGEN REACTIES

Van 17 maart tot en met 14 april 1997 heeft de Startnotitie MER Vinex-locatie Vathorst ter inzage gelegen op het stadhuis van de gemeente Amersfoort. Een ieder is daarbij in de gelegenheid gesteld een reactie uit te brengen. Inmiddels hebben wij schriftelijke reacties ontvangen van:

1. Vogelbescherming Nederland
2. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken
3. Onderzoeks- en adviesbureau Melchior
4. IVN, afdeling Nijkerk
5. gemeente Nijkerk
6. Waterschap Vallei & Eem
7. Stichtse Milieufederatie
8. Staatsbosbeheer
9. Landbouw, natuurbeheer en visserij, Directie Noordwest
10. Milieudefensie Amersfoort
11. Regionale inspectie voor de volksgezondheid van de hygiëne van het milieu
12. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
13. Vrouwen Advies Commissie voor de woningbouw Amersfoort
14. Milieu Overleg Vathorst
15. REMU
16. Comité verontruste Nijkerkers

In onderhavige notitie worden de ingezonden reacties verwerkt. Daarbij is zoveel mogelijk getracht om daar waar min of meer eensluidende reacties zijn gegeven deze te bundelen. In de tweede kolom is aangegeven van wie de reactie afkomstig is. Vervolgens is in de vierde kolom worden aangegeven op welke wijze de gemeente met de reactie omgaat, m.a.w. of en hoe de betreffende reactie in de richtlijnen voor het MER worden verwerkt.

Nr.	Reactie van	Inspraakreactie	Gemeentelijke reactie
1.	5, 7, 11, 14	Argumentatie ontbreekt voor het realiseren van 3.000 extra woningen (boven op de 10.000 woningen). Realiseren van deze extra woningen zou in een aparte m.e.r.-procedure moeten worden onderzocht (meerdere locaties beschouwen: b.v. Holkeveen en Stoutenburg).	De bouw van 3.000 woningen extra maken geen onderdeel uit van het uiteindelijke masterplan. Bij het vaststellen van het masterplan is hiertoe ook niet door de raad besloten. Wel zijn de mogelijke gevolgen onderzocht van het in de nabijheid van het plangebied realiseren van extra woningen. Als in de toekomst wordt besloten tot het realiseren van 3.000 woningen extra, zal daaraan een aparte afweging ten grondslag moeten komen te liggen, waarbij ook gekeken zal worden in hoeverre het mogelijk is op andere locaties deze extra woningen te realiseren. Eventueel worden in het huidige MER wel de mogelijke milieu-effecten van 3.000 woningen extra beschouwd, alsmede mogelijke locatie-alternatieven.
2.	4, 7, 13, 16	Realiseren van 3.000 woningen extra is niet acceptabel.	zie onder 1

3.	4, 5	Bebouwing over de provinciegrens (gemeente Nijkerk) is niet acceptabel.	Realiseren van woningen over de provinciegrens maakt in principe geen onderdeel uit van het initiatief (zie ook onder 1.). In de discussie over de gemeentelijke herindeling is er wel sprake om te komen tot een verlegging van de provinciegrens ter hoogte van de Laak, om eventueel in de toekomst wel woningbouw mogelijk te maken. Hiertoe zal echter niet eerder worden overgegaan dan nadat een goede en evenwichtige afweging heeft plaatsgevonden.
4.	1, 2, 5, 7, 8, 10, 14, 16	Polder Arkemheen beschikt over grote natuurwaarden en is een belangrijk vogelbroedgebied (en voldoet aan de criteria voor wetland van internationale betekenis, is aangewezen EHS). Handhaaf de rust en het open karakter van de polder. Bebouwing, ook van de bufferzone is niet acceptabel.	Arkemheen is een belangrijk weidevogelgebied voor vogels die op de zgn. 'Rode lijst' voorkomen en heeft tevens een internationale betekenis als overwinteringsgebied voor de kleine zwaan. De gemeenteraad heeft aangegeven dat de bescherming van de landschappelijke waarden van Arkemheen een belangrijke randvoorwaarde zijn. In de richtlijnen voor het MER wordt hieraan expliciet aandacht besteed. In het MER zal moeten worden beschreven hoe negatieve effecten op Arkemheen en andere waardevolle gebieden in de omgeving worden voorkomen.
5.	5, 16	Het MER dient de effecten van de verstedelijking op polder Akemheen te beschrijven (Waarbij aandacht voor: beïnvloeding waterhuishouding; grondwaterstanddaling; zetting; schakel ecologische structuur; toename verkeer; toename recreatieve druk; toename cumulatieve geluidsbelasting; aantasting levensgemeenschappen; verstoring fauna; aantasting landschap; aantasting cultuurhistorische waarden; verlichting door woongebied)	Gelet op het belang van de bescherming van de polder Arkemheen en de aandacht die dit onderwerp krijgt in de inspraakreacties en het advies van de Commissie m.e.r. zullen de gevolgen van de verstedelijking in het MER uitvoerig moeten worden beschreven. In de richtlijnen voor het MER is dit ook als zodanig verwoord.
6.	5	Onduidelijk is of Amersfoort woningen wil realiseren op Nijkerks grondgebied. Dit is niet wenselijk.	zie onder 3
7.	5	Voor de polder Arkemheen en het aangrenzende gebied rond Nijkerk is een herinrichting (Landinrichtingswet) in voorbereiding. Inrichting van Vathorst zal hierop ernstige consequenties hebben.	Dit zal alleen het geval zijn als er ook sprake is van het realiseren van woningen of inrichtingsmaatregelen op het grondgebied van Nijkerk. Dit is niet het uitgangspunt van de planontwikkeling Vathorst. Zie tevens onder 1 en 3. Wel kunnen er gevolgen optreden met betrekking tot de geuroverlast die de agrarische bedrijven kunnen veroorzaken. Naar onze verwachting zal de eventuele geuroverlast grotendeels of geheel te ondervangen zijn door het treffen van voorzieningen aan individuele bedrijven.

8.	1, 2, 4, 5, 10, 13, 14, 16	Het bevaarbaar maken van de Laak en toestaan van recreatieve ontwikkelingen zijn ongewenst (en in strijd met het PKB Structuurschema Groene Ruimte).	Een brede Laak versterkt de scheiding tussen verstedelijkt gebied en de polder. Verbreding vraagt evenwel om een zorgvuldige insassing en inzicht in de consequenties. Bij het opstellen van het masterplan zijn de geohydrologische consequenties reeds onderzocht. De geohydrologische gevolgen en de gevolgen van recreatieve ontwikkelingen krijgen aparte aandacht in het MER.
9.	10	Realiseer hoge bebouwingsdichtheden (>35 woningen per ha) om te voorkomen dat ook 'nog niet verstedelijkt gebied' hoeft te worden bebouwd.	In het masterplan wordt gezocht naar een optimale mix: het voorzien in zoveel mogelijk woningen, maar met een optimale leefkwaliteit en behoud van diverse ecologische, landschappelijke potenties van het gebied. Met name aan de rand van het plangebied zullen wel hogere dichtheden worden gerealiseerd (44 woningen/ha).
10.	10	In de startnotitie is onvoldoende, m.b.v. objectieve (toetsbare) criteria, aangegeven hoe invulling wordt gegeven aan het motto 'Wereld van verschil'.	Een onderdeel van het MER zal zijn het formuleren van ambities, doelstellingen en toetsingscriteria. Aan deze toetsingscriteria zal het bestemmingsplan/ontwikkelingsplan worden getoetst. Bijvoorbeeld onderzoek naar: <ul style="list-style-type: none"> - scenario's keuze energiesysteem - uitgangspunten duurzaam bouwen (mede in relatie tot Nieuwland) - referentiesituatie voor het watersysteem - sanering bodemverontreinigingen - etc.
11.	11	Er is gekozen in het MER alleen het nulalternatief, het meest milieuvriendelijke alternatief en het voorkeursalternatief uit te werken. Dit stelt hoge eisen aan de kwaliteit van het open planproces en de verantwoording in het MER van de gedurende het proces mede op milieuoverwegingen te maken keuzes.	Dit is een juiste constatering. Het communicatietraject rond het masterplan en het MER spelen daarbij een voorname rol. Om de milieuoverwegingen reeds in een vroeg stadium helder in beeld te krijgen: <ul style="list-style-type: none"> - zijn bestuurlijke randvoorwaarden opgesteld voor de uitwerking van het masterplan - is in opdracht van 5 themagroepen (duurzaamheid, verkeer en vervoer, wonen, werken en cultuur) onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om in alle opzichten Vathorst een, ook uit oogpunt van milieu, hoge kwaliteit te waarborgen - wordt in het kader van de m.e.r. een globale milieutoets van het masterplan uitgevoerd - zal het bestemmingsplan in nauwe interactie met de m.e.r. worden opgesteld

12.	9, 10	Het MER dient verschillende beleidsscenario's te bevatten die worden onderzocht.	Het MER bevat in ieder geval de onder 11 genoemde alternatieven. Daarnaast zullen op onderdelen, in het voorkeursalternatief, varianten of scenario's worden uitgewerkt. Zo ligt het in de rede om in het MER een beschouwing te geven van de milieuvor- en nadelen van varianten voor het woningaantal. Ten aanzien van het openbaar vervoer is de gedachte om een optimistisch en een pessimistisch scenario uit te werken.
13.	10	De volgende hoofdscenario's zouden moeten worden onderzocht: <ul style="list-style-type: none"> - maximalisering gedachte van Lokale Agenda 21 - mooie stedenbouw met nieuwe niet risicovolle ontwikkelingen - geef auto en economische ontwikkeling de ruimte - natuur- en milieuvisie voor stadsdeel Vathorst. 	Aan de aspecten verbonden aan genoemde hoofdscenario's wordt in het planproces uitgebreid aandacht besteed. De meeste aspecten vormden een belangrijk onderdeel van de rapportages van de 5 themagroepen. Ook bij het opstellen van het masterplan en het MER worden de mogelijkheden om deze aspecten optimaal te benutten in beeld gebracht en afgewogen. Een specifieke onderverdeling in de genoemde scenario's zal niet worden aangehouden. Zie ook onder 12.
14.	10	Er dient een meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) te worden ontwikkeld waar vanuit een heel ander gedragsperspectief naar de mogelijke ontwikkeling van Vathorst wordt gekeken.	Het ligt niet in de bedoeling om het MMA uit te werken op basis van een geheel ander gedragsperspectief. Wel kan dit aspect een onderdeel vormen van het MMA.
15.	9	Het Structuurschema Groene Ruimte en het Natuurplan moeten meegenomen worden als beleidskader.	In de richtlijnen wordt opgenomen dat in het MER een overzicht wordt gegeven van de meest actuele stand van zaken over projecten, die op het bouwprogramma, de begrenzing en de inrichtingsmogelijkheden van Vathorst betrekking hebben. Het Structuurschema Groene Ruimte en het Natuurplan behoren hiertoe.
16.	7, 8, 9, 10, 14	De milieu-effecten van de toename van recreatief gebruik moeten in beeld worden gebracht (Polder Arkemheen mag geen uitloopgebied worden voor het nieuwe stadsdeel).	De bescherming van de polder Arkemheen neemt een belangrijke plaats in. Ook het voorkomen van uitloop naar het gebied ten gevolge van recreatie, is daarbij van belang. Zowel in het masterplan, het MER en het Groenstructuurschema zal daaraan aandacht worden besteed. Zie ook onder 4.
17.	9	De milieu-effecten van de stortplaats Smink dienen te worden onderzocht.	In het MER moet worden aangegeven hoe wordt omgegaan met de stortplaats van Smink: <ul style="list-style-type: none"> - mogelijke gevolgen voor een gefaseerde inrichting van het plangebied - invulling van stortplaats (wijze van afdichting, versneld de oostzijde van de stort afdichten, etc.) Daarnaast zal het MER voor Vathorst moeten worden afgestemd met het in voorbereiding zijnde MER voor de stortplaats en het MER voor de mogelijk toekomstige baggerstortlocatie.

18.	7, 9, 14	Maak inzichtelijk hoe gebruik kan worden gemaakt van de aanwezige kwel in het gebied en wat de mogelijke effecten van ingrepen zijn op de kwel.	De potenties van de aanwezige kwel zijn reeds onderzocht (rapportage Witteveen en Bos) en vormen een belangrijk onderdeel van zowel het masterplan als het MER. Waar nodig zal in het MER, m.b.v. nader hydrologisch onderzoek (dat bijvoorbeeld onderdeel uitmaakt van een integraal waterhuishoudkundig plan) een onderbouwing moeten worden gegeven van de potenties van de kwel en de mogelijke gevolgen van ingrepen.
19.	9	Kijk of ruimte gereserveerd kan worden voor het handhaven van landbouw (stadslandbouw).	Het masterplan houdt in verschillende delen binnen het plangebied rekening met het realiseren van bebouwing in lage dichtheden, waarbij delen van de bestaande structuren (b.v. lintbebouwing op de dekzandruggen, bijzondere bebouwing) kunnen worden gehandhaafd. Kleinschalige landbouwactiviteiten kunnen hier worden ingepast.
20.	4	Hoogbouw ter hoogte van de Laak is ongewenst.	Conform het masterplan zal er ter hoogte van de Laak wel in hoge dichtheden worden gebouwd, maar blijft de bouwhoogte beperkt (2-4 lagen). Het MER zal de consequenties moeten beschouwen van de bouw van deze woningen voor het ten noorden gelegen (weidevogel)-gebied.
21.	4	T.g.v. Vathorst mogen geen verkeersconsequenties richting polder Arkemheen optreden.	De bescherming van de polder Arkemheen is belangrijk. Om de (vooral ook recreatieve) druk op het gebied zoveel mogelijk te beperken dient de bereikbaarheid van het gebied zo klein mogelijk te zijn. De verkeersstructuur dient daar een belangrijke bijdrage aan te leveren. Ook het voor auto's niet en voor fietsers en voetgangers slechts beperkt oversteekbaar maken van de (verbrede) Laak biedt hiertoe goede mogelijkheden.
22.	2, 7	Bouwen in Vathorst heeft gevolgen voor de EHS in Arkemheen en heeft een negatieve invloed op de ecologische verbinding met de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug. Gemist worden voorstellen om de invloed op natuur en landschap te compenseren.	Indien uit het op te stellen MER blijkt dat bouwen in Vathorst negatieve gevolgen heeft voor de natuurwaarden in de polder Arkemheen zoals aangeduid in het Structuurschema Groene Ruimte, dan geldt het compensatiebeginsel en moet worden nagegaan: <ul style="list-style-type: none"> - of er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang; - of er alternatieve (locatie)oplossingen zijn waar geen wezenlijke waarden worden aangetast; - welke (fysieke) compenserende maatregelen bij de alternatieven genomen kunnen worden.

23.	2, 7	De doelstelling om houtwallen, singels en bosjes te handhaven is onverenigbaar met uitbreiding van de bebouwing.	Bij de planontwikkeling zullen zeker niet alle cultuurelementen kunnen worden gehandhaafd. Wel moet worden getracht een aantal elementen optimaal in te passen (b.v. rond de kwel). In het masterplan wordt eveneens de mogelijkheid genoemd om nieuwe houtwallen te creëren.
24.	2	Gelet op de gevolgen moet worden afgezien van bebouwing in Vathorst.	Over de verstedelijking in de regio Amersfoort zijn in het kader van de Vinex afspraken gemaakt tussen het rijk en de provincie. In het streekplan van de provincie Utrecht is Vathorst in 1994 aangewezen als locatie voor deze verdere verstedelijking. De keuze voor de locatie Vathorst is destijds onderbouwd met een m.e.r. waarbij verschillende locaties zijn vergeleken. Afzien van bouwen is geen realistische optie. Wel is het van belang om via een zorgvuldige procedure na te gaan hoe negatieve effecten van de inrichting van Vathorst zoveel mogelijk kunnen worden voorkomen. De te volgen m.e.r.-procedure, maar ook het communicatietraject, met de betrokkenheid van de themagroepen, voorzien hierin.
25.	6	Tracht zoveel mogelijk water binnen het stedelijk gebied vast te houden: gebruik het bergend vermogen in het open water, handhaaf bestaande afwateringsgebieden met bijbehorende maatgevende afvoeren (tenzij afwijking hiervan geen negatieve effecten voor de omgeving heeft), onderzoek mogelijkheden tot hergebruik en infiltratie van hemelwater.	De gemeente is het eens met de strekking van deze opmerking. Om het waterbeheer in Vathorst op een goede wijze vorm te geven zal een apart integraal waterhuishoudkundig plan worden opgesteld. Dit waterhuishoudkundig plan zal ook een belangrijke relatie moeten krijgen met het MER.
26.	6, 8	Grondwaterstanden in de omgeving mogen niet worden beïnvloed. Beïnvloeding van de grondwaterstand, de grondwaterstroming en -kwaliteit tijdens de realisatiefase dient meegenomen (onderzocht) te worden bij de effectbepaling.	Het MER dient een geohydrologische systeembeschrijving te bevatten van het plangebied (waaronder ligging en omvang van de aanwezige kwel). Effecten in relatie tot het grondwater treden zowel in de realisatiefase als in de gebruiks-/beheersfase op. Het betreft: <ul style="list-style-type: none"> • beïnvloeding grondwaterstand en -stromingen (drooglegging, verharding) • verandering in kwelsituatie • beïnvloeding grondwaterkwaliteit
27.	6	Beschouw de mogelijkheden tot kruipruimteloos bouwen en de eventuele noodzaak van ophoging van het gebied.	In verband met het zoveel mogelijk respecteren van de natuurlijke (enigszins fluctuerende) grondwaterspiegel zal het zo wie so van belang zijn om, per gebied, te bekijken of kruipruimteloos bouwen gestimuleerd dient te worden. Ook het slechts partieel bouwrijp maken (ophogen) behoort tot de mogelijkheden.

28.	6, 13	Om de Laak bevaarbaar te maken zal deze over de gehele lengte moeten worden verbreed en verdiept.	In het masterplan is rekening gehouden met een verbreding van de Laak tot aan de Randmeren. Op deze wijze wordt de beoogde meerwaarde voor het plangebied, met name voor het wonen aan de Laak, bereikt. Uiteraard is de gemeente Amersfoort voor een verbreding van de Laak, buiten haar grondgebied, afhankelijk van de waterbeheerder en de medewerking van andere gemeenten (Bunschoten-Spakenburg).
29.	6, 7	De waterkwaliteit in de polder en van de Laak mag niet negatief worden beïnvloed. Stem dit af op de keuze van het type rioleringsstelsel en houdt rekening met het infiltreren van hemelwater in de bodem of directe afvoer naar oppervlaktewater.	Ook ten aanzien van water en de waterkwaliteit hanteert de gemeente een hoog ambitieniveau, waarbij aandacht voor het benutten van de aanwezige kwelentie, ecologische functie oppervlaktewater, opties voor peilbeheer en benutting en berging van hemelwater. In de richtlijnen wordt aangegeven dat alternatieven aan voorstaande punten moeten worden getoetst.
30.	3	In het plangebied bevinden zich 6 gebieden van archeologische waarde, waarvan 3 door de gemeente als Archeologisch Belangrijke Plaats worden beschermd, die ten onrechte niet in de startnotitie worden genoemd.	De startnotitie benoemt inderdaad (ten onrechte) geen gebieden met een archeologische waarde. Alle terreinen van archeologische waarde (5 in totaal: 15 c, 15 d, 15 f, 17 en 18) hebben echter wel de status van Archeologisch Belangrijke Plaats (ABP). Door deze status wordt bij roering van de grond, archeologisch onderzoek vooraf gegarandeerd. Het door Melchior genoemde aantal van 6, i.p.v. 5 archeologische gebieden is gebaseerd op de bron van deze gegevens: het archief van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB). De ROB heeft daarin opgenomen de 5 door de gemeente aangewezen ABP's en een terrein dat grenst aan ABP 18. De mogelijkheid bestaat dat het om hetzelfde terrein (een huisterp) gaat. Mocht het nodig zijn het ABP 18 op te graven, dan zal het onderzoek zeker uitgebreid worden naar de vermoede aangrenzende huisplaats.
31.	12	Binnen het plangebied bevinden zich 4 terreinen van hoge archeologische waarde en 1 van archeologische waarde. De monumentwaardigheid hiervan is nog niet bekend. Het is wenselijk hiernaar Aanvullend Archeologisch Onderzoek te doen. Voor het overige gebied is de reële verwachting dat meerdere gebieden archeologisch waardevol zijn. Voorgesteld wordt hier een Aanvullende Archeologische Inventarisatie te plegen.	De terreinen van archeologische waarde worden aanvullend onderzocht door de sectie archeologie van de gemeente. Bij de ABP's 15 c, 15 d en 17, die zich langs "het Lint" bevinden en bij ABP 15 f aan de zuidzijde van "de Bron" bestaat binnen het Masterplan de mogelijkheid - door aanvullend archeologisch onderzoek - nader te bepalen terreinen te behouden en dus niet te verstoren. Het overig gebied zal door archeologische inventarisatie (boringen en proefsleuven) nader worden onderzocht.

32.	12	Binnen het plangebied bevindt zich een redelijk gaaf bewaard gebleven middeleeuwse verkavelingsstructuur (w.o. de Veen- en Heideweg)	In de startnotitie is sprake (§5.3, blz. 20) van visueel herstel van de verschillen tussen bebouwings- en perceelspatronen tussen de hoge en lage gebieden. Vooral houtwallen kunnen hierin een belangrijke rol spelen.
33.	12	Bij de uitwerking van de plannen voor Vathorst dient rekening gehouden te worden met de kosten verbonden aan opgraving van archeologische waarden	Het beleid is er op gericht om de kosten voor archeologisch onderzoek onderdeel uit te laten maken van de grondexploitatie.
34.	3	Het aspect recreatie en de te verwachten effecten ervan worden onvoldoende beschreven in de startnotitie.	De bescherming van de polder Arkemheen verdient aparte aandacht in het MER. De effecten van recreatie in en om de Laak en mogelijke uitwaaieringseffecten dienen in het MER te worden beschreven.
35.	3, 7	Onduidelijk is welke elementen als bos en water aanknopingspunten bieden voor uitbouw naar een ruimtelijke-functionele meerwaarde van Vathorst voor Amersfoort (startnotitie p.12). Een visie hierop ontbreekt.	Om meer inzicht te verkrijgen in dit aspect heeft de provincie een bureau opdracht gegeven een groenstructuurvisie voor het gebied op te stellen. Deze structuurvisie gaat verder dan alleen het plangebied Vathorst, maar omvat ook de naaste omgeving (Arkemheen, Palestina, Hoevelakense bos, etc.).
36.	7	Er wordt voorbijgegaan aan de locatie de Wieken als reservelocatie voor woningbouw.	Het gebied Vathorst is in het streekplan aangewezen als locatie voor de verstedelijking van de regio Amersfoort. Deze keuze is gebaseerd op een m.e.r. waarbij verschillende locatie-alternatieven zijn vergeleken. Slechts in het geval wordt besloten om bovenop de huidige 10.000 woningen nog eens 3.000 woningen te realiseren zal voor deze 3.000 woningen een afweging van andere locaties aan de orde zijn. Daarbij dient te worden aangemerkt dat De Wieken in het streekplan echter als reservelocatie voor bedrijven en niet voor woningbouw is aangewezen.
37.	7, 8	Welke ecologische functie met welke natuurdoeltypen heeft de initiatiefnemer voor ogen bij het verbreden en verdiepen van de Laak en in hoeverre valt dit te combineren met de beoogde recreatieve functie van de Laak.	Het Masterplan betreft een plan op hoofdlijnen. Over de verschillende ecologische functies worden in het plan geen uitspraken gedaan. In de m.e.r. zal dit verder onderzocht dienen te worden.
38.	7	De stedenbouwkundige opzet van Vathorst anticipeert te veel op een railontsluiting van Amersfoort naar Almere.	Daar is bewust voor gekozen. Een toekomstige railontsluiting naar Almere betekent extra mogelijkheden om de wijk van een goed openbaar vervoer te voorzien. Dit betekent dat een betere aansluiting met de bestaande stad tot stand kan worden gebracht en dat bewoners van de wijk extra worden gestimuleerd om minder gebruik te maken van de auto.

39.	7	De startnotitie zegt niets over goede fietsvoorzieningen. Gepleit wordt voor vrijliggende fietspaden, stallingen bij winkelcentra en station en een verdergaande voorrangsregeling voor fietsers.	Het stimuleren van milieuvriendelijke vervoerswijzen is een belangrijk onderdeel van Vathorst. In het Masterplan wordt daaraan uitgebreid aandacht besteed. Veiligheid, herkenbaarheid en oriëntatie zijn belangrijke uitgangspunten. De fietsverbindingen moeten belangrijke voorzieningen als scholen, sportvelden en winkelcentra met elkaar verbinden.
40.	7	Waarom wordt een nieuwe, tweede aansluiting op de A28 overwogen?	Bij de uitwerking van de verkeerskundige structuur van Vathorst is vooralsnog van een aansluiting op de A28 niet uitgegaan. Wel zal het college van burgemeester en wethouders een onderzoek laten uitvoeren naar de noodzakelijke auto-infrastructuur, inclusief een tweede aansluiting op het rijkswegennet. Hoewel er in de richtlijnen niet expliciet om wordt gevraagd, ligt het in de rede dat in het MER bij de beschrijving van de mobiliteit aandacht wordt besteed aan de mogelijke gevolgen van de aanleg van een extra aansluiting (bijvoorbeeld op de A28).
41.	7	In het MER moet worden meegenomen hoe met de normen voor geluid (alook het ontheffingenbeleid van de provincie) wordt omgegaan.	Zowel in de richtlijnen als in het MER wordt hier aandacht aan besteed. De richtlijnen verlangen dat het MER een overzicht bevat van geluidgevoelige gebieden (overzichtskaart), aantallen toekomstige geluidgehinderden en een beoordeling van het verstoringseffect op recreatie-, natuur- en stiltegebieden.
42.	7	Houdt rekening met gevarenrisico a.g.v. transport van gevaarlijke stoffen. Als sprake is van transport door stedelijk gebied dan zijn bedrijven die gevaarlijke transporten meebrengen, ongewenst.	In relatie tot externe veiligheid moet in het MER worden bepaald hoeveel bebouwing binnen de 10^{-5} risico contour als gevolg van vervoer van gevaarlijke stoffen ligt. Een goede ontsluiting van het bedrijventerrein (zo min mogelijk doorsnijden van woongebieden) kan het risico al erg verminderen.
43.	8	De startnotitie heeft, zeker waar het gaat om de integratie tussen MER en masterplan, een zeer hoog abstractieniveau. De beschrijvingen in het MER moeten op een lager abstractieniveau worden beschreven.	Het MER zal inderdaad concrete beschrijvingen moeten bevatten van de gevolgen van diverse ingrepen voor het milieu.
44.	14	Waarom wordt alleen de stortlocatie Van Heugten gesaneerd en niet ook de andere twee locaties, Bombiezen en Odijk-Zwanenburg?	Het is niet zo dat alleen de stortplaats Van Heugten wordt gesaneerd. In het MER dient te staan hoe wordt omgegaan met de locaties met ernstige bodemverontreiniging in het plangebied. Omdat een van de locaties ligt in een kwelzone die een belangrijke rol speelt in de groen- en waterstructuur, wordt hier extra aandacht aan besteed. Het MER dient tevens inzicht te geven of, en zo ja hoe, sanering van de drie stortplaatsen noodzakelijk is.

45.	14	In de literatuurlijst van de startnotitie ontbreken: het Streekplan, Natuurbeleidsplan, Landschapsbeleidsplan, alsmede de brochure 'Natuur- en milieuvisie op stadsdeel Vathorst'.	De startnotitie schetst een beeld van de plannen van de initiatiefnemer. Het MER bevat een omschrijving van de milieugevolgen van het initiatief. Juist bij het opstellen van het MER speelt de genoemde literatuur een belangrijke rol en zal als zodanig ook moeten worden gebruikt.
46.	14	Gedurende de realisatiefase dient (onherstelbare) schade aan houtwallen te worden voorkomen.	Een deel van de bestaande houtwallen, sloten en andere waardevolle biotopen zal worden gehandhaafd. Uiteraard is het van belang dat gedurende de realisatiefase deze gebieden zoveel mogelijk worden ontzien.
47.	14	Houdt rekening met schadelijke emissies (organische oplosmiddelen) wanneer stortlocaties worden afgegraven.	Het saneren van bodemverontreiniging dient te geschieden volgens gestandaardiseerde procedures. Uiteraard zullen deze procedures in geval van sanering worden gevolgd (afsluiten van het betreffende terrein, e.d.).
48.	15	Voor de energiedistributie dienen voorzieningen te worden opgenomen, zoals: <ul style="list-style-type: none"> - middenspannings- en schakelstations - evt. gasdrukregelstations - evt. warmtestations of blokverwarmingsruimten - evt. warmte-opslag - infrastructuur 	De wijze waarop Vathorst van energie wordt voorzien vormt een belangrijk onderdeel. Naar de verschillende mogelijkheden is ook reeds een onderzoek verricht. Reservering van ruimte voor de voor de energiedistributie benodigde installaties moet onderdeel uitmaken van het op te stellen bestemmingsplan.
49.	16	Het Masterplan bevat een geheel andere ontwikkelingsvisie dan door de themagroep duurzaamheid is aangedragen. Wat zijn de argumenten voor deze afwijkende keuze?	In het Masterplan zijn veel van de aanbevelingen van de themagroep Duurzaamheid overgenomen. Er is afgeweken van de aanbevelingen van de themagroep voor zover het gaat om de 'stad aan de bron'. Daar worden grotere dichtheden gerealiseerd.